

k opodstatnění subjektivní stránky přestupku § 312, poukazuje stížnost zřetelně k námitce, že se v rozsudku nedostává ani výkladu závadného projevu a výroku o tom, jaký byl význam položení ruky stěžovatelovy na rameno K-ovo s hlediska vážnosti veřejného úřadu jím vykonávaného, ani výroku o subjektivní stránce souzeného jednání. Touto námitkou je stížnost v právu. Nejsou v rozsudku zjištěny ani skutečnosti, opodstatňující shora uvedenou způsobnost souzeného projevu a skutku stěžovatelova, ani skutečnosti opodstatňující jeho vědomí o této způsobnosti. Rozhodovací důvody nezjišťují smysl projevu, neuvažujíce o tom, zda bylo jím jen — byť způsobem neslušným — upozorněno na domnělou nepřipustnost exekučních úkonů v bytě, prý exekutu cizím, či zda bylo jím exekučnímu orgánu vytýkáno, že vykročuje z mezí svých práv a porušuje předpisy proň závazné. Rozhodovací důvody nezjišťují dále význam položení ruky stěžovatelem na rámě exekučního orgánu, neuvažujíce o tom, zda byl tím exekuční orgán jen upozorněn na to, že současně pronesená slova svědčí jemu, či zda byla tím nedotknutelnost jeho těla porušena na újmu vážnosti úřadu jím vykonaného. A rozhodovací důvody nezjišťují posléze, zda byl si stěžovatel případně vědom protiprávního smyslu projevu, pokud se týče významu svého skutku. Pro nedostatek uvedených zjištění není skutková podstata přestupku § 312 tr. zák. naplněna ve známce »urážky« ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní, takže spočívá odsuzující výrok po případě na nesprávném použití zákona a jest jej zrušiti z důvodu čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. Jelikož podle povahy shledaného zmatku nelze se obejít bez nového hlavního přelíčení, byl rozsudek zrušen podle § 5 zákona čís. 3 z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném. Nové projednání a rozhodnutí věci dlužno přikázati okresnímu soudu místně příslušnému, protože jde již jen o přestupek.

Čís. 2939.

Obvyklost »vychvalování« nabízeného zboží, jímž jest pouhé, třebaž i důtklivé upozorňování na jeho skutečné přednosti a výhody, není překážkou, by nebylo takové jednání posuzováno s hlediska trestního zákazu, jehož skutkové předpoklady se naplnily (§ 197 tr. zák.), jde-li o vědomé a k majetkovému poškození kupujících čelící jich klamání, záležející v tom, že byly přikládány »nabízenému zboží« vlastnosti, kterých nemá.

Měla-li přednesená nepravda zamýšlený účinek a uvedla druhou osobu skutečně v omyl, t. j. vzbudila v ní s objektivní pravdou se neshodující představy o jakosti nebo mnohosti plnění, nabízeného smluvníkem za plnění vyžadované navzájem od klamaného, z kterýchžto představ klamaný pak vycházel, ku své škodě se rozhoduje, je tím otázka způsobnosti použitého prostředku k oklamání a tudíž náležitost lstivosti (jednání nebo předstírání) pro konkrétní případ vyřešena skutečným sběhem událostí.

Náležitost »lstivosti« není naplněna každou, jakoukoli nepravdou o sobě, nýbrž vyžaduje, by mohla vyvolati v osobě klamaného omyl,

při čemž se i na straně klamaného předpokládá činnost nejen vnímaví, nýbrž i usuzovací.

K pojmu »škody« ve smyslu § 197 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. října 1927, Zm II 242/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 27. prosince 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 201 d) tr. zák., Rudolf N. též podle § 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. shledává stížnost v tom, že rozsudek spatřuje lstivé předstírání ve slibu obžalovaného Rudolfa N-e Antonii B-ové, že losy do vánoc jistě vyhrají, a dále ve slibech obou obžalovaných téže poškozené jakož i Adolfu B-ovi, že jim budou po zapravení splátek vráceny veškeré peníze, jež zaplatili za losy. Stížnost upírá slibům těm lstivost, v onom směru proto, že každý člověk průměrného rozumu ví, že výhra losovní je věcí náhody, o B-ové pak že nebylo zjištěno, že je osobou mdlého rozumu, v druhém směru proto, že rozsudek sám prý zjišťuje, že B-ová sama četla prospekt losový a že B-ovi byl prospekt přečten a vyložen, takže oba poškození mohli snadno a neprodleně z prospektu seznati, že slib obžalovaných neodpovídá pravdě, zvláště když B-ovi rozsudek přiznává značný stupeň inteligence. Toto provádění uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti není však většinou ve shodě se zásadou § 288 čís. 3 tr. ř., podle níž stěžovatel, doličuje mylnost právního pojetí případu soudem nalézacím, musí vycházeti ze skutkových zjištění rozsudkových. Rozsudek sice nezjišťuje výslovně, že B-ová sama četla losovní prospekt, nýbrž věří patrně i v té příčině svědecké výpovědi této poškozené, jež podle rozsudkových důvodů uvedla při hlavním přelíčení, že se nepamatuje, zda jí byl prospekt přečten, že si jej sice sama přečetla, že však hned na to zapoměla, co četla; rozsudek však také zjišťuje — a v tom směru není napaden formálními výtkami, — že smyslem této výpovědi B-ové je, že si při čtení prospektu obsah jeho ani řádně nemohla uvědomiti. O Adolfu B-ovi pak rozsudek vůbec neobsahuje výroku, že mu byl prospekt přečten a vyložen. Slova toho smyslu přicházejí v rozsudku jen tam, kde je uváděn obsah hájení se obžalovaných, rozsudek však, jenž jinak odmítá obranu obžalovaných, v tomto bodě k ní zvláštního stanoviska nezaujímá. Zejména pak není v rozsudku zjištěno, že oba poškození mohli snadno a neprodleně z prospektů seznati, že slib obžalovaných neodpovídá pravdě. Pokud tedy zmateční stížnost opírá svoje dovozování, že rozsudek mylně přikládá jednání obžalovaných povahu lstivosti (způsobivosti oklamati), o řečené, z rozsudku nepřevzaté, ba jeho zjištěním se příčíci skutkové předpoklady, nemůže, nejsouc po zákonu provedená, dojíti povšimnutí. Námitkou po zákonu neprovede-

nou jest, alespoň z valné části, i námitka, že by u slibu, že odběratelům losů budou vráceny všechny peníze, jež za losy zaplatili, šlo leda o vychvalování nabídnutého zboží, jak je v obchodování obvyklo; neboť stížnost přehlíží, že nebylo zjištěno jen vychvalování nabídnutého zboží, jímž by bylo pouhé, byť i důtklivé upozornění na jeho skutečné přednosti a výhody, nýbrž že bylo zjištěno o způsobu chování se obžalovaných a jeho jimi zamýšlených účincích mnohem více, totiž vědomé a za majetkovým poškozením kupujících se neschůvaní klamání kupujících, záleževší v tom, že byly přikládány »nabízenému zboží« vlastnosti, kterých nemělo. Ani obvyklost takového »vychvalování« zboží — ostatně nezjištěná — nemohla by býti překážkou, by nebylo takové jednání posuzováno s hlediska trestního zákazu, jehož skutkové předpoklady se naplnily.

Zbývá tedy jen jediná námitka, již nelze předem vytknouti formální vadnost provedení. Je to námitka, podle níž každý člověk průměrného rozumu ví, že losová výhra je věcí náhody. Námitkou tou chce stížnost ujišťování obžalovaného N-e, že losy, nabízené Antonii B-ové, určitě do vánoc (1925) vyhrají, upříti povahu prostředku, způsobilého B-ovou oklamati. K těmž cíli čelí v podstatě i předchozí námitka o dalších výhodách přikládaných koupi losových skupin. Zmateční stížnost zřejmě poukazuje k tomu, že nauka i prakse soudní neuznávají náležitost lstivosti, vyžadovanou ke skutkové podstatě podvodu v základním ustanovení § 197 tr. zák., za naplněnu každou, jakoukoli nepravdou o sobě, nýbrž vyžadují, by nepravda svým obsahem nebo použitím uzpůsobena byla tak, by mohla vyvolati v osobě klamaného omyl, při čemž se i na straně klamaného předpokládá činnost nejen vnímání, nýbrž i usuzování (§ 201 písm. b) tr. zák.). To je podstata onoho požadavku, jemuž se dostalo formulace velmi různotvárné a začasné kvantitativně se rozcházející. Rozhodovati se mezi těmito theorematy a řešiti in abstracto otázku, zda a na kolik požadavkům toho kterého z nich je vyhověno nepravdami toho druhu, jako byly předneseny obžalovanými, je však zbytečno, jakmile je v souzeném případě zjištěno, že přednesená nepravda měla zamýšlený účinek a vskutku uvedla druhou osobu v omyl, t. j. vzbudila v ní s objektivní pravdou se neshodující představy o jakosti nebo mnohosti plnění, nabízeného smluvníkem za plnění vyžadované navzájem od klamaného, ze kterýchžto představ klamaný pak vycházel, ku své škodě se rozhoduje. Neboť tím je otázka způsobnosti použitého prostředku k oklamání a tudíž náležitosti lstivosti (jednání nebo předstírání) pro konkrétní případ vyřešena skutečným sběhem událostí. V souzeném případě rozsudek výslovně zjišťuje, že pro oba B-ovy byly sliby obžalovaných pohnůtkou k ujednání smluv a že by B-ovi smluv těch nebyli ujednali, kdyby nebyli uvěřili určitému ujišťování obžalovaného N-e (B. též konkludentním projevům J-ovým), že mohou podle své vůle dostati zaplacené částky zpět, a B-ová též, kdyby nebyla uvěřila tvrzení obžalovaného N-e, že na zakoupené losy do vánoc vyhraje. Je tudíž v rozsudku kladně odpověděna i otázka příčinné souvislosti mezi jednáním a předstíráním obžalovaných a mezi rozhodnutím se obou poškozených (srv. rozhodnutí čís. 2732 sb. tr.).

Při ústním přelíčení dotkl se zástupce generální prokuratury otázky výše škody nad 2.000 Kč, po případě nad 200 Kč. Jeho vývody převzal obhájce stěžovatelů v rámci důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. za své, a proto jest nutno se s touto otázkou vypořádati. Nalézací soud zjistil, že úmysl obžalovaného Rudolfa N-e směřoval ke způsobení škody Antonii a Adolfu B-ovým ve výši přes 2.000 Kč, a úmysl obžalovaného Václava J-a ke způsobení škody Adolfu B-ovi ve výši přes 200 Kč. Toto skutkové zjištění nebylo napadeno žádným formálním důvodem zmatečnosti a jest pro zrušovací soud vízící. Nalézací soud zjistil dále, že se B-ovi dali jen sliby stěžovatelů, v nichž právem spatruje, jak doveděno, lstivé předstírání, pohnouti k uzavření smluv, a že by nebyli kupní smlouvy uzavřeli, kdyby nebyli lstivým předstíráním stěžovatelů v omyl uvedeni. Pro B-ovy bylo plnění z těchto smluv hospodářsky bezúčelným a neužitečným, ježto uzavřeli smlouvy jen z omylu, vzbuzeného v nich lstivým předstíráním stěžovatelů, a nebyli by bývali smlouvy, nebýti uvedeni v omyl, vůbec uzavřeli. Plnění z jejich strany znamená proto pro ně újmu, jež spadá pod zákonný pojem škody podle § 197 tr. zák. a za niž jsou stěžovatelé trestně zodpovědni, při čemž se podotýká, že rovněž nebyla ani brána v odpor abstraktní způsobilost jednání obžalovaných přivoditi škodu, zakládající kvalifikaci podle § 200 po případě 203 tr. zák. Nejvyšší soud nemá příčiny uchýliti se od ustálené praxe, vyznívající v uvedeném smyslu a došedší výrazu zejména v rozhodnutí čís. 2448 sb. n. s. Posuzuje-li se věc s tohoto správného právního hlediska, netřeba zjišťovati další možný vývin právních poměrů mezi B-ovými a firmou Š. a M. Podle toho je zmateční stížnost obžalovaných, pokud vůbec byla provedena po zákonu, ve všech směrech bezdůvodná i bylo ji proto zavrhnouti.

Čís. 2940.

Žádost porotců o změnu neb o doplnění otázek není závaznou pro soudní dvůr, jež jediný jest zodpovědným za zákonitý obsah a rozsah otázek; ona žádost jest jen podnětem, by soudní dvůr (po případě znova) uvažoval a rozhodl o úpravě a rozsahu otázek ve směrech žádostí dotčených, ale nesprošťuje soudní dvůr povinnosti, by šetřil předpisů §§ 318 až 323 tr. ř. a vymezil úkol porotců zákonitou úpravou obsahu a rozsahu otázek tak, by se mohli vysloviti o zažalovaném skutku jen s oněch (ovšem se všech) právních hledisek, jež byla buď obžalobou uplatňována nebo mohou ve výsledcích průvodního řízení (i zodpovídání se obžalovaného) dojiti skutkového opodstatnění.

Pro stav nutné obrany nestačí, že skutek se stal po útoku (protiprávním), z jeho příčiny a v afektu, útokem tím vyvolaném, nýbrž se předpokládá, že útok byl zahájen anebo chystán (po případě omylem předpokládán) právě v době skutku, že jediným účelem skutku a záměrem pachatele bylo odvrácení útoku, a že případná nadměrnost skutku (vykročení z mezí nutné obrany) měla příčinu v některém z afektů výlučně uvedených v § 2 g) tr. zák.